

fortes in bello, & pugnat cum antiquo serpente, &c. Iacobus, uicia cum iustitia supplantando, ut in omnibus actibus iustitiam teneamus, sicut ait Apostolus: Iuste & pie uiuamus. Et Salomon: Diligite iustitiam qui iudicatis terram Iohanes, gratiam dei adipiscendo. Et cum ipso discretionem habeamus, ut inter bonum malumque discernentes, bonum teneamus & malum relinquamus, propter illud Apostoli: Omnia autem probate, quod bonum est tenete. Quod cum fuerimus, habebimus in quadriga Cherubim faciem hominis per prudentiam, leonis per fortitudinem, uiculi per iustitiam, aquilae per discretionem. Allegorice autem per hos quatuor discipulos, ut qui dam dicunt, duo populi figurant. Petrus enim, qui interpretatur agnoscens, populum Iudaeorum significat, qui in ceremonijs obseruandis deum cognouit. Idem significat Iacobus, qui gentilem fratrem suum prius credendo supplantauit. Andreas, qui interpretatur uirilis, populum gentium significat, qui postquam deum credidit, uiriliter in fide permansit. Eundem significat Iohannes, qui interpretatur gratia dei, quia gentilis populus, gratia dei subueniente, saluari meruit, non suis meritis, sed sicut Paulus dicit: Gratia dei saluae factae sunt gentes. Imitemur ergo hos dei apostolos, ut per gratiam ipsius mereamur saluari, quemadmodum & illi. Quod ipse praestare dignetur, qui sine fine uiuit & regnat &c.

IN NATIUITATE

sancti Iohannis Baptistae. Lucae. I.

**In illo tempore Elizabeth impletum est tempus pariendi, & peperit filium. Et au-
dierunt uicini & cognaticius, Et reliqua,**

Non solum opa & uirtutes sanctorū plene sunt admirationibus, sed etiā ipsa uerba, quibus ad memoriam posterorū scribuntur, aliquā à mysterijs uacua non sunt. Quod i exordio huius lectionis euangelista oñdere uoluit, cū præcursoris dñi natiuitatē descripturus, ait: **Elizabeth**

impletum est tēpus pariendi, & peperit filiū. Verbū impletionis scriptura sacra, in bonorū tm̄ ortu, actu uel obitu ponere cōsueuit. Denique impleti sunt dies **Mariae** parere filiū. Et **Elizabeth** impletum est tempus pariēdi. Et **Salomon** impleuit ædificare domum dñi. **Mortuus** est autē **Abraam**, uel alius ali quis patrū, senex et plenus dieb;. Merito em̄ in operibus sctōrum impletio cōmemorat, quia etiā in breui tēpore ad cumulum perfectionis perueniūt, sicut de uno illorū scriptū est: **Cōsummat**us in breui expleuit tempora multa, q̄a placita erāt deo opera illius. **U**tergo oñderet euāgelista quātā perfectiōis p̄cursor dñi futurus esset, in ipso ortu natiuitatis eius, uerbū impletiōis ponere ratū duxit. **A**t cōtra dies imp̄orum inanes & uacui, q̄ licet lōgo tēpore feliciter uiuunt, nunq̄ tm̄ ad cumulū perfectionis pueniunt. **D**e quibus **Psalmista** ait: **Viri sanguinū & dolosi** nō dimidiabunt dies suos. Et sicut de eorū principe per beatū **Iob** dicit, **Antequā dies eius impleant**, peribit. & ut incaluerit sol, soluet de loco suo. **H**orū umbraticā felicitatē

citatem sine perfectione transitura despexerat **Psalmista**, cum dicebat: **Vidi impiū superexaltatum &c.**
Et audierunt vicini eius quia magnificauit
dn̄s misericordiā suam cū illa, & cōgratulant ei.]
Concordat autē hęc euangelistę narratio cum præ-
 missa p̄missione euāgelica. Cū enim angelus Zacha-
 rię nasciturę Iohannē p̄mitteret, inter cętera ait: Et
 erit tibi gaudium & exultatio, & multi in natiuitate
 eius gaudebūt. Nunc autē nato puero, euāgelista ad-
 iungit, dicens: [Et audierūt uicini & cognati eius &
 rel.] Merito em̄ uicini & cognati Elizabeth cōgra-
 tulabant, non solū q̄ in prouecta ætate filiū genuis-
 set, sed etiā quia ad similitudinē Sarę & Annę p̄
 promissione eū accepisset. Quod superius euāgelista
 de Zacharia & Elizabeth protulerat, Qui erant am-
 bo iusti ante deum, incedentes in omnibus mandatis
 & iustificationibus dn̄i sine querela, hoc nunc in il-
 lorum operibus demonstrat, cū ait: **Et factū est in**
die octauo, uenerūt circuncidere puerū, & uocabant
eū nosē patris sui Zacharię.] Præceptū erat in lege,
 ut infans recens natus, octauo die circuncideret, ubi
 declaratur, cū quāto studio alia præcepta legalia ob-
 seruabant, qui etiam in huius mandati custodia tam
 studiosi erant. Hi autē qui cōuenerant uicini & cogna-
 ti, uocabant eū nomine patris sui Zacharię, ut digni-
 tas quę in patre sene & muto uidebatur amissa, in fi-
 lio recuperaretur. Quod autē die circuncisionis nomi-
 na pueris imponebātur, ex eo in autoritatē credi-
 mus uenisse, quod beatus Abraā patriarcha cum si-
 gnaculo circuncisionis, augmentum uel immutatio-
 nem promeruit nominis. **Et respondens mater**
eius, dixit: Nequaquā, sed uocabitur Iohā-

S. IOHANNIS BAPTISTAE. 537

nes.] Hæc em̄ à marito nō didicerat, q̄ppe qui ex eo, quod sibi filium nasci non crediderat, mutus permanebat. sed quia ille ab angelo, ista didicerat à sp̄sctō Decebat enim ut nouæ gratiæ præco, nouo uocari uocabulo, quod ei imponebat diuina electio, nō aut carnalis cognatio. **Et dixerūt ad illā.** Quia nemo est in cognatiōe tua, qui uocetur hoc noīe. Innuebāt autem patri eius quem uellet uocari eum. **Et postulans** pugillarem, scripsit dicens: Iohannes est nomen eius. **Hi** qui conuenerant uicini & cognati, quia nomē patris filio imponere uolebant, nec mater ad hoc assensum p̄bebat, quibus nutibus ualebāt, patrē mutū interrogare satagebāt. **At** ille postulās pugillare, i. s̄t yllū scriptoriū, q̄d uerbis nō poterat, literis expressit dicens: Iohānes est nomē eius. **Vbi** notandum q̄a non dixit: Iohannes erit nomen eius, cum futurū uideret, sed Iohannes est nomen eius. **Ac** si diceret, **Nō** nos ei imponimus, quia habet uocabulū quod agnouimus, non quod elegimus. **Hoc** ergo nomen non tunc primum impositum est, sed antequam nasceretur, quando à Gabriele angelo Zachariæ dictum est: **Ne** timeas Zacharia, exaudita est oratio tua, & **Elizabeth** uxor tua pariet tibi filium, & uocabis nomen eius Iohannem. **Vbi** magnus præcurfor dñi futurus præmōstratus est, quando eius nomen antequam nasceretur, p̄ dictum est. **Nouum** em̄ aliquid in eorum actibus futurum præmonstratur, quibus nomina antea à deo imponuntur, quàm corporaliter nascantur: quod de Isaac & Ismael legimus, de Salomone & Iosia, de Iohanne baptista, & de domino saluatore. **Magnus** ergo iste Iohannes futurus ostēditur, quia antea nominatus est quàm natus. **Cui** illud conuenire potest, q̄d

diuina uoce Ieremia dicitur: Priusquã te formarẽ in utero, noui te: & antequam exires de uulua, sanctificauit te, & prophetam in gẽtibus dedi te. Et illud: Dominus ab utero uocauit me, de uentre matris meæ recordatus est nominis mei: & posuit os meum dominus ut gladium acutum sub umbra manus suæ. [Et mirati sunt uniuersi.] De tali scilicet concordia, q̄ mater uerbis, & pater scriptis in nomen filij concordarent. Mirati sunt tamen maximo, cum in eorũ cognitione nemo uocaretur hoc nomine. [Apertũ est autẽ ilico os eius & lingua eius, & loquebat.] Merito lingua quã infidelitas uinxerat, fides absoluit, ut impleteretur quod ab angelo ei dictum fuerat: pro eo quod nõ credidisti uerbis meis, eris mutus, neque poteris loqui usq̄ in diẽ quo hæc fiant. Quia em̄ uox clamãtis in deserto nascebatur, merito in eius natiuitate lingua patris, q̄ prius obmutuerat, absoluit. Loquebat autẽ non uerba ociosa uel fabulosa, sed benedicẽs deum. Quia consuetudo sanctorũ est, ut cum semp̄ bñdicãt dñm, maxime tunc in eius benedictione ora relaxãt, qñ ab aliqua tribulatione liberati fuerint. Quis hymnus triũ puerorũ pleniter declarat, q̄ in camino ignis ardentis soluti deambulãtes, nõ solũ deũ bñdicebant, sed etiã creaturam ad eum laudandũ, puocabant. [Et factus est timor super om̄es uicinos eorũ, & sup̄ omnia montana Iudææ diuulgabant om̄ia uerba hæc.] Quia p̄co iudicis nascebat, nõ solũ uicinis, sed etiã aliorũ corda timore cõmonebant: & q̄ audierãt illũ p̄ reprobationẽ angelicã de sene patre & sterili m̄re natũ, & q̄ uidebant in eius natiuitate linguã patris esse solutam, non solũ admiratione, uerum etiã timore corda eorũ commota sunt. Vñ & dicunt: [Quis putas puer

S. IOHANNIS BAPTISTAE. 559

iste erit.] Quod est dicere: qualis est? Sed ne putares Iohannē hanc gratiā sua uirtute adeptum esse, & nō per diuinū auxiliū, recte subiungit: [Etm̄ manus do mini erat cū illo.] Manus dñi in scripturis aliqd diuinae protectionis auxiliū significat, sicut in psalmis legitur: In manus tuas dñe cōmendo sp̄m meum. [Et Zacharias pater eius impletus est sp̄u sancto, & ppherauit.] Igitur q̄a ille natus est, qui non solū ppheta, sed etiam plus quā ppheta futurus erat, de quo & saluator ait in euangelio: Inter natos mulierū nō surrexit maior Iohanne, non solū officiū loquēdi in eius natiuitate pater recepit, sed etiā sp̄u pphetiæ repletus, aduentū saluatoris p̄nūciauit. Qd̄ q̄a uicinū futurū p̄spexit: pphero more q̄si iam factū narrauit, dicens: Benedictus dominus deus Israel. q̄a uisitauit & fecit redemptionem plebis suae. [Vbi cōsiderandū q̄ duo sunt q̄ posuit: [Visitauit, & fecit redemptionem plebis suae.] Visitatio q̄ppe, ad infirmos p̄tinet: redēptio, ad captiuos. Visitauit ergo & fecit redemptionem plebis suae, p̄ aduentū suū dñs Iesus Christus, q̄ in se credētes & à languore anime liberauit, & à captiuitate diabolica p̄cioso sanguine redemit. Vñ finis huius cātici ita concludit: Uisitauit nos oriens ex alto. Illuminare his, qui in tenebris & in umbra mortis sedent.] Et rel. Plebi suae dicit, nō qd̄ hanc ueniēs suā inuenerit, sed q̄a eā uisitando & redimendo suam fecerit, sicut ipse per Osee, ppheta dicit: Vocabo non plebem meā, & rel. Hæc de natiuitate p̄curatoris domini ad literam breuiter dicta sunt. Spirituāliter cum Iohannis celebratur natiuitas, noui testamēti inchoatur sublimitas. A diebus em̄ Iohānis (ait saluator) regnum caeloꝝ uim patitur, & q̄ uim faciūt, dñi

ripiunt illud. Congratulabantur uicini & cognati Elizabeth in natiuitate Iohannis, quia gaudium natum est in cælo angelis de ablutione iustorum, domino dicente: **Gaudium erit coram angelis dei in cælo &c.** Siue congratulabantur uicini & cognati genitrici in ortu noui pueri, quia ecclesia spiritale gaudiū habuit, cum fidelem populum per baptismum genuit. Cōcinit autem gratia noui testamenti, quod eiusdem præconis circuncisio octaua die celebratur. Octonarius enim numerus ad fidem resurrectionis pertinet, dicente Salomone: **Da partes septē, necnon & octo.** Et dñs Iesus Christus octaua die resurgens a mortuis, nostram resurrectionem in octaua ætate seculi futuram demonstrauit. **Recte** cum nouum testamentum inchoat, Iohannes octaua die circunciditur, pulchre etiā natiuitate noui præconis patris lingua absoluitur, quia & spiritualiter sacerdotij dignitas, & ueteris testamenti mysterium, quod absconditum & ligatum erat, post domini resurrectionem manifestatum & declaratum est. **Hic** autem qui patris nomē puero magis quā Iohannem imponere uolebant, illam partem populi significat, qui magis ex operibus legis quā per fidem Christi hominem posse iustificari credebant. **Sed** mater hæc prophetico spiritu prohibet, dicens: **Nequaquam, sed uocabitur Iohannes,** quia ecclesia eorum ablutionem, quos per baptismū regenerat, magis per fidem & gratiā, quā per opa legis posse implere credit. **Quod** nomen Iohannis in nostra lingua sonare uidetur, qui gratiam dei, siue in quo est gratia, interpretatur. **Gratia** em̄ dei (ait Apostolus) saluæ factæ sunt gentes. **Et** sicut alibi ait: **Necq̄ circuncisio aliquid ualeat, necq̄ præputium, sed fides q̄**

PPETRI ET PAVLI APOST. 541
per dilectionē operatur. Vnde spiritaliter patris no-
men puerō imponere uolentibus, Petrus apostolus
cum Elizabeth contradicit, cum ait: Quid uultis im-
ponere iugum super ceruices discipulorum, quod ne
que nos neq; patres nostri portare potuimus: sed p
gratiam domini Iesu credimus saluari, quem admo-
dum & illi.

IN DIE SANCTO
apostolorum Petri & Pauli.

Matthæi XVI.

In illo tempore Venit Iesus in partes
Cæsareæ Philippi. Et reliqua.

Cæsareas tres legimus, duas in terra repromis-
sionis, tertiam uero in Cappadocia. Est em̄ Cæ-
sarea Palæstinæ regionis, in littore maris ma-
gni, quæ prius Turris stationis uocabatur, sed postea
ab Herode in honorem Cæsaris nobiliter reedificata,
Cæsarea est appellata. In qua idē Herodes in hono-
re Cæsaris magnificam domum albo marmore con-
struxit: ubi Herodes ab angelo percussus, eo q; nō de-
disset honorem deo, consumptus à uermibus expi-
rauit. In hac etiam Cornelius centurio à Simone
Petro baptizatus est: in ea uero quatuor filiarū Phi-
lippi uirginum sepulchra usq; hodie ostēduntur. Est
& alia Cæsarea quædam in Cappadocia, de qua Lu-
cas euāgelista in Actibus apostolorum meminit: De-
scendit Cæsaream, & salutauit ecclesiam. Tertia autē
Cæsarea est Philippi, cuius in hoc loco euāgelista me-
minit, & ipsa in terra repromissionis, quam Philippus